

แนวโน้มความต้องการบัณฑิตด้านการจัดการ Trends in Needs for Graduates in Management

รัชฎาพร วิสุทธากร^{1*} ชนิศา มณีรัตนรุ่งโรจน์² และ จิตตานันท์ ตีกุล³

Ruchdaporn Wisutthakorn^{1*}, Chanisa Maneeratrunroj² and Jittanun Tikul³

^{1,2} สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

³ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

Abstract

This research aimed to study the trend in needs for graduates in management, present situation of graduates in management currently produced from academi institutions in Thailand and the trend in the development of academic programs in management in academic institutions overseas. The research found that there have been surplus in quantity of graduates in management. However, most enterprises still have shortage of qualified graduates in management. At present, management programs mostly offered by academic institutions in Thailand are Marketing, General Management and Finance in respective order. Most management programs currently offered by leading academic institutions overseas are Accounting, Business Management and Finance in respective order. The result of the interviews found that the disciplines most needed for management graduates are Accounting, Marketing and Human Resource Management in order of preference by most industrial enterprises. In addition to that, there were suggestion for new disciplines namely specific business management, logistic management and entrepreneurship management. The competencies in hard skills most required of graduates in management are English skills, followed by thinking skills and professional or practical skills. Other soft skills needed in respective order are positive attitudes and adaptability, persistence and leadership skills. Those competencies are all major weaknesses of existing graduates in management. Trends of newly developed management programs both in Thailand and overseas are integrating foreign languages and ICT into their new management programs more, focusing on specific business areas, practical experiences, multidisplinary and corresponding to market needs.

Keywords : Needs for graduates; Graduates in management; Disciplines; Competencies of graduates

* Corresponding author. Tel.:+66-0-4422-4332; fax:+66-0-4422-4521
E-mail address: ruchda@g.sut.ac.th.

จากผลดังกล่าวทำให้หลักสูตรการเรียนการสอนไม่อาจเสริมสร้างบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะความรู้ความสามารถในเรื่องของการจัดการค่อนข้างเป็นจุดอ่อนด้านทักษะของกำลังคนทุกระดับ (อมรวิชัย นาคทรพรพ, 2540)

ปัญหาการผลิตกำลังคนดังกล่าวยิ่งปรากฏชัด ในการผลิตบัณฑิตสาขาการจัดการที่บัณฑิตมีอัตราการว่างงานสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับบัณฑิตสาขาอื่น กล่าวคือ มีอัตราการว่างงานถึงร้อยละ 35 จากการสำรวจในปี 2545 (ทบวงมหาวิทยาลัย, กรกฎาคม 2546) เทียบกับอัตราการว่างงานเฉลี่ยของประเทศที่ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 2.24 เนื่องจากสถานประกอบการต้องการผู้สำเร็จการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นสาขาวิชาชีพด้านช่างเทคนิค วิศวกร และนักบัญชี ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาผลิตกำลังคนด้านการจัดการเกินความต้องการจำนวนมาก โดยในปี 2546 มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศเปิดสอนหลักสูตรด้านการจัดการในระดับปริญญาตรีถึง 463 หลักสูตร มีการผลิตบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานปีละกว่า 4 หมื่นคน

นอกจากนี้ท่ามกลางการแข่งขันกันอย่างรุนแรงของธุรกิจในยุคปัจจุบัน และสภาพแวดล้อมที่ผันผวนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานประกอบการจำเป็นต้องหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการบริหารจัดการ โดยมาตรการที่ใช้กันมาก ได้แก่ การลดขนาดองค์กร มีการจ้างเหมาช่วงงาน (Outsourcing) เน้นใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่แทนแรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะงานสนับสนุนทั่วไปในสำนักงาน มาตรการเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสถานประกอบการพยายามจ้างพนักงานเท่าที่จำเป็นและเลือกจ้างแรงงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น ปัจจัยเหล่านี้ยังส่งผลกระทบต่อการทำงานของบัณฑิตด้านการจัดการ

ดังนั้น การศึกษาวิจัยเรื่องแนวโน้มความต้องการบัณฑิตระดับปริญญาตรีด้านการจัดการจะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรด้านการจัดการ เพื่อให้การผลิตบัณฑิตในอนาคตมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงสอดคล้องกับความจำเป็นในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ และความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในอนาคต

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อศึกษาแนวโน้มความต้องการบัณฑิตทางด้านการจัดการ ทั้งในด้านสาขาวิชาที่ต้องการ และคุณลักษณะและขีดความสามารถที่พึงประสงค์ของบัณฑิต
- 2) เพื่อศึกษาสภาพการผลิตบัณฑิตด้านการจัดการในปัจจุบันของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

ไปศึกษาต่อด้านการจัดการ ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาในทวีปอเมริกา (ประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา) ยุโรป (ประเทศสหราชอาณาจักร) ออสเตรเลีย และเอเชีย (ประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์) และใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ เลือกสถาบันอุดมศึกษาในประเทศดังกล่าวที่หลักสูตรด้านการจัดการในระดับปริญญาตรีหรือระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันได้รับการจัดอันดับไม่เกิน 10 อันดับแรกขององค์กรจัดอันดับชั้นนำ หรือนิตยสารชั้นนำระดับโลกในสาขาการจัดการ โดยเลือกจำนวนตามขนาดของประเทศ รวม 6 ประเทศ 30 สถาบัน ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา จำนวน 10 สถาบัน สหราชอาณาจักร จำนวน 10 สถาบัน ออสเตรเลีย ญี่ปุ่นและสิงคโปร์ จำนวน 10 สถาบัน โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและอินเทอร์เน็ต และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัด โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงโดยคณาจารย์ของสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ จึงมีข้อจำกัดด้านเวลาในการเก็บข้อมูล ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด รวมถึงการเน้นพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำข้อมูลไปใช้เพื่อการเปิดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ดังนั้นผลการวิจัยนี้อาจไม่สามารถอ้างอิงถึงประชากรทั้งหมดได้อย่างสมบูรณ์

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวโน้มความต้องการบัณฑิตด้านการจัดการ

1. สาขาวิชาของบัณฑิตด้านการจัดการที่สถานประกอบการต้องการและผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ

สถานประกอบการต้องการบัณฑิตที่เรียนจบสาขาการบัญชีมากที่สุด หรือร้อยละ 38.89 รองลงมาที่สำคัญ ได้แก่ การตลาด/การขาย และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ร้อยละ 36.11 และ 30.56 ตามลำดับ ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำสาขาการจัดการลอจิสติกส์ มากที่สุด หรือร้อยละ 55.56 รองลงมาที่สำคัญ ได้แก่ การตลาด ร้อยละ 44.44 การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดการผู้ประกอบการ การจัดการการผลิต/อุตสาหกรรม ร้อยละ 22.22 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 2 สาขาวิชาด้านการจัดการที่สถานประกอบการต้องการ จำแนกตามประเภทธุรกิจ (ราย)

ประเภทธุรกิจ	สาขาวิชาที่ต้องการ (ราย)													
	รวม	บัญชี	การตลาด	การบุคคล	การเงิน	การผลิต	*1 ทั่วไป	คอมพิวเตอร์	การคำนวณ	การค้าปลีก	ลอจิสติกส์	*2 การบิน	ไม่ระบุ	ไม่ต้องการ
การผลิต	25	8	7	7	3	3	-	-	1	-	-	-	2	7
1. แปรรูปเกษตร	8	3	3	3	2	1	-	-	-	-	-	-	1	2
2. อีเล็กทรอนิกส์/ชิ้นส่วนยานยนต์	7	2	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2
3. สิ่งทอ	4	-	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
4. สาธารณูปโภค/พลังงาน/วัสดุก่อสร้าง	4	3	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5. อื่น ๆ	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
การค้า	2	1	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-	-	-
บริการ	9	5	5	4	3	-	2	1	-	-	-	1	1	-
รวม	36	14	13	11	7	3	2	1	1	1	1	1	2	7

หมายเหตุ *1 การบริหารธุรกิจสุขภาพ *2 การขนส่งสินค้าทางอากาศ

ตารางที่ 3 คุณลักษณะและขีดความสามารถของบัณฑิตด้านการจัดการที่ต้องการ

คุณลักษณะและขีดความสามารถ ของบัณฑิต	สถานประกอบการ(ราย)				ผู้ทรงคุณวุฒิ(ราย)	
	กรุงเทพ	นครราชสีมา	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ด้านความรู้/ทักษะ/ความสามารถ						
ทักษะภาษาอังกฤษ	10	15	25	69.44	5	55.56
ทักษะด้านความคิด/ความคิดสร้างสรรค์	4	17	21	58.33	3	33.33
ความรู้/เชี่ยวชาญในวิชาชีพ/ปฏิบัติงานได้จริง	8	13	21	58.33	9	100
ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ	6	11	17	47.22	4	44.44
ความรอบรู้/ใฝ่รู้	4	10	14	38.89	3	33.33
ความกล้าแสดงออก/การนำเสนอ/การสื่อสาร	6	6	12	33.33	3	33.33
ความรู้ด้านอื่นที่จำเป็น *	1	11	12	33.33	4	44.44
ทักษะภาษาจีน	3	5	8	22.22	4	44.44
ทักษะภาษาญี่ปุ่น	2	3	5	13.89	1	11.11
ทักษะภาษาเวียดนาม	-	-	-	-	2	22.22
ทักษะการแก้ปัญหา/การตัดสินใจ	2	3	5	13.89	-	-
ทักษะการเจรจาต่อรอง	-	2	2	5.56	1	11.11
ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ	1	-	1	2.78	6	66.67
ด้านอุปนิสัย/พฤติกรรม/บุคลิกภาพ						
ทัศนคติที่ดี/การปรับตัว	6	9	15	41.67	3	33.33
ความขยัน อดทน สู้งาน	4	6	10	27.78	1	11.11
ความเป็นผู้นำ/การจัดการตนเอง/การจูงใจ	4	6	10	27.78	2	22.22
ความรับผิดชอบ	3	2	5	13.89	-	-
จริยธรรม/ความซื่อสัตย์	3	1	4	11.11	1	11.11
จิตใจให้บริการ	3	-	3	8.33	-	-
ความมีวินัย	-	2	2	5.56	-	-
บุคลิกภาพที่ดี	1	1	2	5.56	2	22.22

หมายเหตุ ร้อยละของสถานประกอบการที่สัมภาษณ์ทั้งหมด 36 แห่ง และร้อยละของผู้ทรงคุณวุฒิที่สัมภาษณ์ทั้งหมด 9 ราย

*เช่น ระบบคุณภาพ/ความปลอดภัย/การส่งออก-นำเข้า/การส่งเสริมการลงทุน/สถิติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการจัดทำหลักสูตรและการเรียนการสอนด้านการจัดการ

1. ด้านลักษณะหลักสูตรด้านการจัดการ

ผู้บริหารของสถานประกอบการ และผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะหลักสูตรด้านการจัดการ โดยร้อยละ 24.44 เสนอแนะให้กำหนดตลาดแรงงานเป้าหมายให้ชัดเจน เช่น การเน้นการจัดการธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) เน้นหลักสูตรเพื่อท้องถิ่น เน้นหลักสูตร

ตารางที่ 4 สาขาวิชาด้านการจัดการของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

สาขาวิชา	สถาบันของรัฐ		สถาบันของเอกชน		รวม(หลักสูตร)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1) การตลาด	53	15.96	24	18.32	77	16.63
2) การจัดการทั่วไป	57	17.17	17	12.98	74	15.98
3) การบัญชี	46	13.86	11	8.40	57	12.31
4) การเงิน	40	12.05	18	13.74	58	12.53
5) การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ	43	12.95	5	3.82	48	10.37
6) ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ	39	11.75	17	12.98	56	12.10
7) การจัดการทรัพยากรมนุษย์	18	5.42	8	6.11	26	5.62
8) การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ	4	1.20	11	8.40	15	3.24
9) การจัดการการดำเนินงาน	8	2.41	7	5.34	15	3.24
10) การประกันภัยและการจัดการความเสี่ยง	3	0.90	7	5.34	10	2.16
11) การจัดการห่วงโซ่อุปทาน	6	1.81	1	0.76	7	1.51
12) การจัดการสำนักงาน	2	0.60	3	2.29	5	1.08
13) ผู้ประกอบการ	-	-	1	0.76	1	0.22
14) พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	-	-	-	-	-	-
15) การจัดการธุรกิจ	4	1.20	1	0.76	5	1.08
16) การจัดการธุรกิจเฉพาะ	3	0.90	-	-	3	0.65
17) กฎหมายธุรกิจ	-	-	-	-	-	-
18) อื่น ๆ	6	1.81	-	-	6	1.30
รวม	332	100.00	131	100.00	463	100.00

พิจารณาเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 98 แห่งพบว่า เปิดสอนทั้งสิ้น 332 หลักสูตร ใน 15 หมวด ได้แก่ การจัดการทั่วไป ร้อยละ 17.17 การตลาด ร้อยละ 15.96 การบัญชี ร้อยละ 13.86 การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ ร้อยละ 12.95 การเงิน ร้อยละ 12.05 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ ร้อยละ 11.75 และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ร้อยละ 5.42

สถาบันอุดมศึกษาของเอกชน 22 แห่งได้เปิดสอน 131 หลักสูตรใน 14 หมวด ได้แก่ การตลาด ร้อยละ 18.32 การเงิน ร้อยละ 13.74 การจัดการทั่วไป ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ ร้อยละ 12.98 การบัญชี การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ ร้อยละ 8.40 การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ร้อยละ 6.11 และการจัดการการดำเนินงาน การประกันภัยและการจัดการความเสี่ยง ร้อยละ 5.34

อภิปรายผล

1. ปัจจุบันไม่มีความขาดแคลนในเชิงปริมาณของบัณฑิตด้านการจัดการ เพราะตลาดแรงงานส่วนใหญ่จะเน้นการจ้างงานด้านวิศวกรรมและเทคนิค และมักต้องการแรงงานระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษามีการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีด้านการจัดการเกินความต้องการ ประกอบกับสถานประกอบการต่างใช้มาตรการลดขนาดองค์กรเพื่อลดต้นทุนและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ มีการจ้างงานภายนอก การใช้เทคโนโลยีแทนการจ้างแรงงาน ส่งผลให้มีการลดตำแหน่งงานโดยเฉพาะงานสนับสนุนในสำนักงานและเน้นรับเฉพาะคนที่มีคุณภาพ

2. สาขาวิชาของบัณฑิตด้านการจัดการที่สถานประกอบการต้องการ 3 อันดับแรก คือ สาขาบัญชี การตลาด และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากธุรกิจโดยเฉพาะธุรกิจอุตสาหกรรมยังคงมีการขยายตัวสูง สาขาด้านการจัดการที่ใช้มากในภาคอุตสาหกรรมจึงมักเน้นตามหน้าที่ทางธุรกิจ ส่วนธุรกิจประเภทการค้าและบริการ นอกจากมีความต้องการสาขาวิชาตามหน้าที่ทางธุรกิจแล้วยังมีส่วนหนึ่งที่ต้องการบัณฑิตด้านการจัดการที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะประเภทธุรกิจ เช่น การจัดการค้าปลีก (ธุรกิจค้าปลีก) การขนส่งทางอากาศ (ธุรกิจการบิน) เป็นต้น เนื่องจากปัจจุบันธุรกิจเหล่านี้มีขนาดใหญ่ขึ้นและมีการบริหารจัดการที่ซับซ้อนขึ้น ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะ สาขาวิชาอื่นเพิ่มเติม คือ สาขาการจัดการลอจิสติกส์ ซึ่งเป็นสาขาที่มีความจำเป็นต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของธุรกิจ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) อีกสาขาวิชาที่มีการเสนอแนะ คือ สาขาการจัดการผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการสร้างผู้ประกอบการใหม่ของภาครัฐและเป็นทางเลือกใหม่ในการทำงานของบัณฑิต

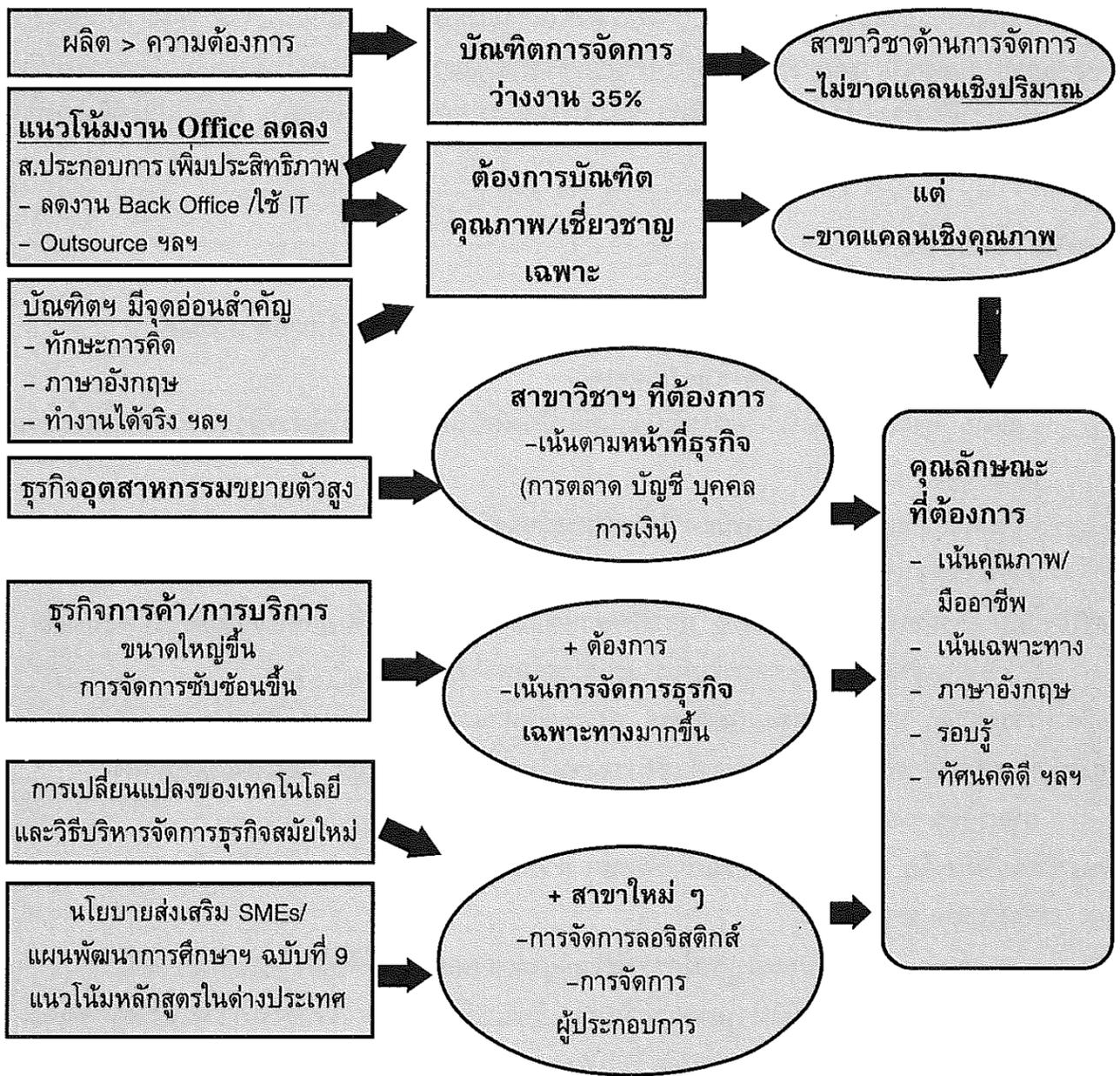
3. ด้านคุณลักษณะและขีดความสามารถของบัณฑิตด้านการจัดการที่พึงประสงค์ พบว่าคุณลักษณะดังกล่าวล้วนแต่เป็นจุดอ่อนของบัณฑิตด้านการจัดการในปัจจุบัน **ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาในเชิงคุณภาพของบัณฑิตด้านการจัดการ โดยเฉพาะทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะการคิด** ความเป็นมืออาชีพที่สามารถทำงานได้จริง ส่วนด้านบุคลิกภาพ อุปนิสัยและพฤติกรรม พบว่าสถานประกอบการให้ความสำคัญกับบัณฑิตที่มีทัศนคติที่ดีและมีความสามารถในการปรับตัวมากที่สุด นอกนั้นจะเป็นคุณลักษณะที่ต้องการจากบัณฑิตทั่วไป อาทิ ความขยัน ความอดทน ความมุ่งมั่น ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ จริยธรรมและความซื่อสัตย์ เป็นต้น

4. หลักสูตรด้านการจัดการทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศที่เปิดในปัจจุบันมักเน้นหน้าที่ของธุรกิจ หลักสูตรที่เปิดใหม่มีแนวโน้มสอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจและสภาพแวดล้อมยุคใหม่มากขึ้น ได้แก่ การเปิดสาขาใหม่ ๆ เช่น การจัดการห่วงโซ่อุปทาน ลอจิสติกส์ เป็นต้น การเน้นการเรียนภาษาต่างประเทศอื่นนอกเหนือจากภาษาอังกฤษมากขึ้น เน้นการจัดการธุรกิจเฉพาะทาง เช่น การจัดการผู้ประกอบการ การบริหารธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ การจัดการธุรกิจขนาดย่อม ธุรกิจชุมชน ธุรกิจเกษตร ธุรกิจกีฬา ธุรกิจเพื่อสุขภาพ เป็นต้น เป็นหลักสูตร

**ตารางที่ 6 สาขาวิชาด้านการจัดการที่มีศักยภาพ ตลาดแรงงานเป้าหมาย
ลักษณะหลักสูตร และเหตุผลความจำเป็น**

สาขาวิชา	ตลาดแรงงานเป้าหมาย	ลักษณะหลักสูตร	เหตุผลความจำเป็น
การตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับประเทศ / ทุกประเภทธุรกิจ - ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือและนครราชสีมา ทุกประเภทธุรกิจทั้งการค้า บริการ และอุตสาหกรรม - ธุรกิจ Outsourcing 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นภาคปฏิบัติและการวิจัย - ครอบคลุมการตลาดระหว่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสำรวจต้องการเป็นอันดับ 2 - จุดอ่อนสำคัญของธุรกิจไทย - มีการผลิตบัณฑิตมากที่สุดแต่ยังขาดทักษะด้านภาษาและความเป็นมืออาชีพ
บัญชี	<ul style="list-style-type: none"> - ทั้งระดับประเทศและภูมิภาค/ทุกประเภทธุรกิจ - ธุรกิจ Outsourcing 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นปฏิบัติได้จริง - สามารถใช้โปรแกรมทางการเงิน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสำรวจต้องการเป็นอันดับ 1 ทั้งระดับประเทศและภูมิภาค - เป็นสาขาขาดแคลนทั้งปริมาณและคุณภาพ - เป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 9
การจัดการทรัพยากรมนุษย์	<ul style="list-style-type: none"> - ทั้งระดับประเทศและภูมิภาค/ทุกประเภทธุรกิจ - ธุรกิจ Outsourcing 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นทักษะเฉพาะด้านแบบมืออาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสำรวจต้องการเป็นอันดับ 3 - ความสำคัญของ "ทรัพยากรมนุษย์" ในระบบเศรษฐกิจใหม่ - อุตสาหกรรมที่สำคัญ มีการขยายการลงทุนจำนวนมาก
อุตสาหกรรมบริการ	<ul style="list-style-type: none"> - ทั้งระดับประเทศและภูมิภาค โดยเฉพาะบริการใหม่ ๆ เช่น บริการด้านสุขภาพ พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ หรือธุรกิจบริการหลักของนครราชสีมา เช่น ขนส่ง ท่องเที่ยว เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการบริการเฉพาะธุรกิจ - เน้นการใช้จุดแข็งหรือความรู้ที่มีในท้องถิ่นมาสร้างนวัตกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - การขยายตัวของธุรกิจบริการโดยเฉพาะบริการบนพื้นฐานของความรู้และการเป็นแหล่งจ้างแรงงานของบัณฑิตด้านการจัดการที่สำคัญ
การค้า/การตลาดหรือธุรกิจระหว่างประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - ระดับประเทศ ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือและนครราชสีมา ทุกประเภทธุรกิจที่มีการค้า การลงทุนกับต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นทักษะด้านการค้าการตลาด - ให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศคู่ค้าสำคัญโดยเฉพาะคู่ค้าใหม่เพื่อนบ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเป็นเป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 9 - แนวโน้มการเปิดเสรีการค้าการลงทุนและการขยายตัวทางการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน
การจัดการห่วงโซ่อุปทาน/ลอจิสติกส์	<ul style="list-style-type: none"> - ทั้งระดับประเทศและภูมิภาค โดยเฉพาะธุรกิจคลังสินค้า การขนส่งและการกระจายสินค้า - ธุรกิจ Outsourcing 	<ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง - เน้นความร่วมมือกับภาคเอกชน 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเป็นเป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 9 - ปัญหาสำคัญของธุรกิจไทย และอยู่ในแผนพัฒนาระดับชาติ - ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือและนครราชสีมา จะเน้นเป็นศูนย์กลางการขนส่ง และการค้ากับอินโดจีน
การจัดการผู้ประกอบการ	<ul style="list-style-type: none"> - ทั้งระดับประเทศและภูมิภาค /ทุกประเภทธุรกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นตอบสนองสภาพท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - รองรับระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ - นโยบายและยุทธศาสตร์ส่งเสริม SMEs ของภาครัฐ - ส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่น - โอกาสสร้างงานอิสระและลดปัญหาการว่างงานของบัณฑิต
การจัดการธุรกิจเฉพาะ	<ul style="list-style-type: none"> - ทั้งระดับประเทศและภูมิภาค โดยภาคตะวันออกเฉิยงเหนือและนครราชสีมา - ขึ้นกับประเภทธุรกิจ เช่น การจัดการค้าปลีก การขนส่งสินค้าทางอากาศ เป็นต้น 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นความร่วมมือกับภาคเอกชน - เน้นตอบสนองสภาพท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะการขยายตัวของค้าปลีกทั้งระดับใหญ่และระดับย่อยในภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ

แผนภาพที่ 1 สรุปแนวโน้มความต้องการบัณฑิตด้านการจัดการ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2545). เศรษฐกิจฐานความรู้: ก้าวใหม่ของ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไทย. ใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ ประจำปี 2545
ของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย เรื่อง การพัฒนาประเทศสู่สังคมเศรษฐกิจ
ฐานความรู้. เชียงราย: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2547). การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2546
[ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.nso.go.th>

_____. (2547). ประมาณการแนวโน้มภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ.2547
[ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.nso.go.th>

อมรวิรัช นาคทรพรพ. (2540). ความฝันของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตะวันออก.

Closs, D. J. and Stank, T. P. (1999). A cross-functional curriculum for supply chain
education at Michigan State University. *Journal of Business Logistics*. 20 (1).

เว็บไซต์สถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูล

ประเทศสหรัฐอเมริกา

Carnegie Mellon University	www.cmu.edu (16/5/2546)
Michigan State University	www.msu.edu (30/9/2546)
New York University	www.stern.nyu.edu (16/5/2546)
University of Pennsylvania	www.wharton.edu (16/05/2546)
University of Wisconsin	www.bus.wisc.edu (16/5/2546)

ประเทศแคนาดา

McGill University	www.mcgill.ca (1/10/2546)
McMaster University	www.degroote.mcmaster.ca (1/10/2546)
University of Alberta	www.ualberta.ca (1/10/2546)
University of British Columbia	www.ubc.ca (1/10/2546)
University of Toronto	www.scar.utoronto.ca (1/10/2546)

ประเทศสหราชอาณาจักร

University of Bath	www.bath.ac.uk (1/10/2546)
University of Edinburgh	www.ed.ac.uk (2/10/2546)
University of Leeds	www.leeds.ac.uk (2/10/2546)
University of Manchester	www.man.ac.uk (2/10/2546)
University of Newcastle upon Tyne	www.ncl.ac.uk (2/10/2546)
University of Nottingham	www.nottingham.ac.uk (2/10/2546)
University of Sheffield	www.shef.ac.uk (16/05/2546)